

KONFLIKTY V KONGU

Tomáš Šmíd

GEOGRAFICKÝ A HISTORICKÝ ÚVOD

- Třetí nejrozlehlejší africká země
- 35 – 40 milionů obyvatel
- 250 etnických skupin
- Etnická segregace a tvorba ghett
- V současných hranicích od roku 1874 – belgická nadvláda
- Tvrdý režim Leopolda II.
- Surovinová exploatace, soukromé vlastnictví Leopolda II.
- Udělování koncesí velkým společnostem
- Union Minière du Haut-Katanga

HISTORICKÝ ÚVOD II.

- 1907 – Leopold II. prodává Kongo belgickému státu
- Domorodci využívání na otrockou práci, vytvářejí ale ilegální struktury
- 1960 – vyhlášení nezávislosti
- Slabá vnitřní integrita a z toho plynoucí problémy
- Spor mezi „prozápadním“ presidentem Josephem Kasavubu a „protizápadním“ premiérem Patrice Lumumbou
- Oba je sesadil vrchní velitel ozbrojených sil Joseph Mobutu

HISTORICKÝ ÚVOD III.

- Separatistické tendence – Katanga, Kwilu
- Joseph Tshombe v Katanzě popravuje Lumumbu
- Zasahují jednotky OSN a dokonce překračují mandát
- Mobutu stabilizuje situaci cca v roce 1965
- Diktatura – prohlásil se presidentem zakázal politické strany, uzavřel parlament
- Název země změnil na Zair (do roku 1997) a hlavní město Leopoldville na Kinshasu
- Existuje pouze Lidové revoluční hnutí
- Zestátnění majetku, tzn. přechod do jeho rukou – sultanistický režim
- Vládl 30 let, přestože jeho pozice nebyla nikdy oficiálně stvrzena

HISTORICKÝ ÚVOD IV.

- Obrovské sociální a ekonomické problémy – inflace, nezaměstnanost, neexistence služeb, nepotismus, korupce
- Zesílení personalizace moci v 80. letech – Otec vlasti (Sese Seko)
- Udržován západem v logice studené války
- Po ukončení studené války Mobutu donucen částečně liberalizovat režim
- Příliv uprchlíků ze Rwandy = destabilizace situace
- Přicházejí hlavně Hutuové, mnozí pachatelé genocidy z milice Interahawme

PRVNÍ KONŽSKÁ VÁLKA

- Hutuové v táborech v Kongu plánují výpady na Rwandu ovládanou Tutsii v čele s Paulem Kagamem
- Mobutu je tiše podporuje
- Rwanda naplánovala preventivní útok a našla prostředníka Laurenta Kabilu, vůdce katanžské Aliance demokratických sil pro osvobození Konga (Alliance des Forces Démocratiques pour la Libération du Congo-Zaire – AFDL)
- Říjen 1996 ofenzíva na uprchlické tábory – Rwanda i Uganda – Kabila prezidentem
- Opět diktatura, tentokrát marxistického typu

DRUHÁ KONŽSKÁ VÁLKA

- Kabila a Rwanda se zneprátelili
- 1998 – Rwanda požádána o odchod, v konžské armádě prorwandské vzpoury etnických Tutsijů
- Kabila nakonec odstaven od moci a v čele Konžské sjednocení pro demokracii (Rassemblement Congolais pour la Démocratie, RCD)
- Angolská intervence ve prospěch kabily – obavy z rwandsko ugandské podpory UNITA
- Následující rok vleklý konflikt – Kabila s podporou Angoly, Namibie, Zimbabwe a Čadu; proti tomu Tutsiové s podporou Rwandy, Ugandy a Burundi

DRUHÁ KONŽSKÁ VÁLKA II.

- Dále bojují Hutuové – Interahawme a hutujští členové rwandské armády tvoří FDLR (Forces Democratiques pour la Liberation du Rwanda – Demokratické síly pro osvobození Rwandy)
- Milice Mai Mai – hlavně provincie Kivu, nejasné cíle
- Faktický rozpad země na nezávislé celky
- Role surovin – diamanty, dřevo, měď a koltan (niob a tantal)
- Mírová dohoda v Lusace (metropole Zambie) – červenec 1999 – přechodná vláda, mise OSN MONUC

TŘETÍ KONŽSKÁ VÁLKA

- Násilí hlavně v severním a jižním Kivu
- Spojenectví Mai Mai a Hutuů proti alianci RCD (Tutsiové) a Rwandy (ovládaná Tutsii)
- Nižší míra organizovanosti, malé drobné každodenní střety
- Humanitární katastrofa – hlad, epidemie, boje
- Presidentem Joseph Kabila, syn Laurenta, od roku 2001, znovu 2006 (volební násilí)
- Následně boje v provincii Ituri sociální konflikt mezi Lendu (zemědělci) a Hema (pastevci)
- V Kivu stojí za odbojem Laurent Nkunda
- Boje i v severní Katanze

